

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาการใช้สารนิเทศของครูในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร" ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

การศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาเอกสาร หลักสูตร คู่มือครู แผนการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย หนังสือบัญชีรายชื่อหนังสือเรียนและสื่อการเรียนอื่น ๆ ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.185/2527 และหลักสูตรพุทธศักราช 2524 คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก.134/2528 เรื่องการกำหนดหนังสือเรียน รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสารนิเทศและการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
2. สํารวจโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533
3. สํารวจครูที่สอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533
4. สัมภาษณ์และสอบถามครูที่สอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรครูภาษาไทยที่สอนระดับมัธยมศึกษา จากครูภาษาไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,354 คน นำมาหาขนาดตัวอย่างประชากร ได้ตัวอย่าง ประชากร 309 คน โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane 1970: 581)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดตัวอย่างประชากร

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อน (.05)

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียน จากกลุ่มโรงเรียนทั้งหมดในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 กลุ่ม - โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามอัตราส่วน 1:3 จากจำนวนประชากรแต่ละกลุ่มโรงเรียนทั้งหมด 100 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียนทั้งหมด 35 โรงเรียน

3. สุ่มตัวอย่างประชากรครูภาษาไทย จากโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 2 โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ประกอบด้วยครู- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 5 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 5 คน รวมโรงเรียนละ 10 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร ที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 350 คน ดังตาราง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนโรงเรียนที่ใช้เก็บข้อมูลและตัวอย่างประชากรครู

กลุ่มโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร	จำนวน โรงเรียน	จำนวนโรงเรียนที่ สุ่มได้ (1 : 3)	ตัวอย่างประชากร ครู (คน)
กลุ่มที่ 1 ท้องที่ กศ.1	14	5	50
กลุ่มที่ 2 ท้องที่ กศ.2	11	4	40
กลุ่มที่ 3 ท้องที่ กศ.3	11	4	40
กลุ่มที่ 4 ท้องที่ กศ.4	12	4	40
กลุ่มที่ 5 ท้องที่ กศ.5	14	5	50
กลุ่มที่ 6 ท้องที่ กศ.6	13	4	40
กลุ่มที่ 7 ท้องที่ กศ.7	14	5	50
กลุ่มที่ 8 ท้องที่ กศ.8	11	4	40
รวม	100	35	350

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักสูตร คู่มือครู แผนการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย หนังสือบัญชีรายชื่อหนังสือเรียนและสื่อการเรียนอื่น ๆ ความหลักสูตรพุทธศักราช 2521 คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.185/2527 และหลักสูตรพุทธศักราช 2524 คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.134/2528 เรื่องการกำหนดหนังสือเรียน รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง สารนิเทศ และการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

2. สัมภาษณ์และสอบถามครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและเพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการใช้สารนิเทศในการสอนวิชาภาษาไทยของครู

3. นำแนวคิดที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างแบบสอบถาม 1 ชุด สำหรับครูภาษาไทย โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามเกี่ยวกับรายละเอียดโดยทั่วไป แบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 การใช้สารสนเทศเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ ซึ่งถามในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

การใช้ข่าว (News) ข้อเท็จจริง (Facts) ข้อมูล (Data) ความรู้ (Knowledge) ที่ได้จากการสำรวจ ซึ่งได้มีการบันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในรูปของวัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ เช่น หนังสือ ตำรา วารสาร หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จุลสาร สารคดีวิชาการ นวนิยาย เรื่องสั้น กฤตภาค สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งแหล่งสารสนเทศ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended)

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความครอบคลุม และความถูกต้องของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ความเหมาะสม ตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 130)

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่แท้จริง จำนวน 15 ท่าน เพื่อศึกษาในการตอบและผลการทดลองใช้แบบสอบถามได้ค่าความเที่ยง 0.917 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่เรียบร้อยแล้ว มาตรวจแก้ไข ปรับปรุงให้สมบูรณ์เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับจริง

7. นำแบบสอบถามฉบับจริงที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้กับกลุ่มประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และขอหนังสือจากอธิบดีกรมสามัญศึกษา ถึงหัวหน้าสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 35 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือจากครูภาษาไทยในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร

และรวบรวมกลับคืนด้วยตนเองทั้งหมด เริ่มส่งแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม 2534 และเก็บแบบสอบถามเสร็จสิ้นวันที่ 25 มกราคม 2534

3. นำแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 350 ฉบับ เป็นแบบสอบถามครูภาษาไทยระดับ

มัธยมศึกษา ได้รับกลับคืน 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.14

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาไปวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่

และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 การใช้สารนิเทศ แหล่งสารนิเทศ

และมีปัญหาการใช้สารนิเทศจากห้องสมุดโรงเรียนของครู ระดับมัธยมศึกษา มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$\bar{X}$	=	ค่ามัธยฐาน เลขคณิตของคะแนน
ΣfX	=	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน
N	=	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

(John E.Freund 1981: 61)

กำหนดค่าคะแนนจากแบบสอบถามเป็น 4 ระดับดังนี้

ใช้สารนิเทศมากที่สุด, มีปัญหามากที่สุด ให้ 4 คะแนน

ใช้สารนิเทศมาก , มีปัญหา มาก ให้ 3 คะแนน

ใช้สารนิเทศน้อย , มีปัญหาน้อย ให้ 2 คะแนน

ใช้สารนิเทศน้อยที่สุด, มีปัญหาน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายของมัธยฐาน เลขคณิตที่คำนวณได้ ถึงเกณฑ์ดังนี้

3.50 - 4.00 หมายความว่า ใช้มากที่สุด มีปัญหามากที่สุด

2.50 - 3.49 หมายความว่า ใช้มาก มีปัญหา มาก

1.50 - 2.49 หมายความว่า ใช้ น้อย มีปัญหาน้อย

1.00 - 1.49 หมายความว่า ใช้ น้อยที่สุด มีปัญหาน้อยที่สุด

3. นำค่ามัธยฐาน เลขคณิตแต่ละข้อมาวัดการกระจายของคะแนนจากแนวโน้ม เข้าสู่ส่วนกลาง โดยหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) ของแต่ละข้อโดยใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{n(\Sigma fX^2) - (\Sigma fX)^2}{n(n-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ΣfX = ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน

ΣfX^2 = ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับกำลังสองของคะแนน

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร

(John E.Freund 1981: 61)

4. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ส่วนแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) นำเสนอในรูปความเรียง